

Tryater brengt ‘anders en toch jezelf zijn’ in de klas ter sprake

Acteurs Lourens van den Akker en Denzel Goudmijn als Lars en Fedde in de schoolvoorstelling *Jonges*.
Foto: Jacob van Essen/Hoge Noorden

Ruurd Walinga

Met *Jonges (14+)* gaat Tryater de komende tijd coronaproof de scholen langs. In de intimiteit van de klas maakt het theatergezelschap de tongen los over identiteit, homoseksualiteit, queer en dat soort onderwerpen. Leeuwarden Het tweetalige stuk wordt gespeeld door de acteurs Lourens van den Akker uit Amsterdam, die oorspronkelijk uit Ureterp komt, en Denzel Goudmijn uit de hoofdstad. Van den Akker is al tien jaar voor Tryater actief, voor Goudmijn is het zijn eerste voorstelling. Het leven in Leeuwarden is vergeleken met Amsterdam een stuk rustiger, merkt Denzel op. „En wat me hier opvalt is dat iedereen elkaar groet. Ik betrapte me er laatst op dat ik in Amsterdam ook al iemand een knikje gaf toen ik hem passeerde. Ik vind dat wel heel mooi dat je elkaar groet. Ik voel me hier erkend”, aldus Denzel.

In *Jonges (14+)* spelen Van den Akker en Goudmijn Lars en Fedde. De twee jongens leren elkaar kennen als ze acht jaar zijn en Fedde in hetzelfde dorp van Lars komt wonen. In het middendeel van de voorstelling zijn ze zestien jaar en wordt duidelijk dat Fedde worstelt met zijn geaardheid, het gezin waar hij uit komt en met de ongeschreven regels van de Friese dorpsgemeenschap.

Toch doet Fedde er alles aan om erbij te horen. Zo gaat hij met zijn vrienden naar de kroeg om meiden te spotten, maar voelt hij zich daar niet fijn bij. Daarentegen ontwikkelt hij wel gevoelens voor Lars. In het derde bedrijf zijn de vrienden veertig jaar en kijken ze terug op hun jeugd. Na afloop van de voorstelling, die een lesuur van 45 minuten duurt, gaan de acteurs onder leiding van een gespreksleider met de klas in gesprek over het thema anders zijn én toch jezelf zijn.

Ongemakkelijk

Na een try-out bleek dat homoseksualiteit nog altijd een ongemakkelijk onderwerp is bij jongeren, vertellen de beide acteurs. Het onderwerp leent zich dan ook goed voor een schoolvoorstelling. „In het theater wanneer het donker is in de zaal, beleef je zo'n stuk heel anders dan wanneer het in een licht klaslokaal wordt gespeeld”, zegt Goudmijn.

„Op de middelbare school wil je liever niet buiten de groep vallen. Je bent bang om ergens niet bij te horen. Maar ondertussen ben je wel bezig om je identiteit te ontwikkelen.” Voor zowel Goudmijn als Van den Akker is de thematiek van de voorstelling herkenbaar. Hun anders-zijn was voor hen de reden om acteur te worden.

Jonges is geschreven door de Utrechtse Maaike Bergstra en wordt geregisseerd door Wieke ten Cate, die eerder voorstellingen maakte over nationalisme (*Age of rage* voor De Toneelmakerij), over geweld vanuit het perspectief van vrouwelijke kooivechters (*Winnen is belangrijker dan meedoen* voor Parade) en over seksualiteit vanuit het perspectief van mannen (*Een leven lang seks* voor Bellevue Theater).

Voor de Tryater-productie *Jonges* had Ten Cate vooraf veel gesprekken met Friese jongeren over het thema anders-zijn, zoals queer en homoseksualiteit. Het viel haar op dat jongeren het prima vinden dat anderen anders zijn, maar dat ze dat niet zo nodig bespreekbaar hoeven te maken. „Je kunt het wel zijn, maar dan hoef je dat toch niet te zeggen?”

In de voorstelling staat de dorpsgemeenschap symbool voor de groep waarin iemand zich bevindt. „In een gemeenschap bestaat vaak een heersende moraal. Het is fijn om erbij te horen, maar wordt daar iemand ook geaccepteerd als hij of zij anders is? En hoe geef je die een plek?”, zegt regisseur Ten Cate.

Van den Akker vult aan: „Elke samenleving is verdeeld in structuren en hokjes. De zoektocht naar waar je bij wilt horen is universeel en voor alle tijden.”
